

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

T A R T A L O M :

Socinus Faustus emléke	57	✦	Nők világa	65
Angol barátaink	60	✦	Tűzhely mellett:	
Élnek, föltámadnak	61	✦	Volt lájbi, nincs lájbi. <i>Pálos</i>	
A Dávid Ferenc Egylet köréből	62	✦	<i>Ákos</i>	66
A nagyajtai egyházköztség 1910.		✦	Irodalom	69
évi Aranykönyvéből	64	✦	Egyházi és iskolai mozgalmak .	70

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. „SZIVEMET HOZZÁD EMELEM” írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrkötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6 K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. **Megrendelhető a szerkesztőnél.**

Pályázati hirdetés.

Az „Erdélyrészi Méhész-Egyesület“ Kolozsvárt házsongárdi méhtelepén az 1911. év folyamán három időszakos méhészeti tanfolyamot fog tartani a következő beosztás mellett: május hó 10—27-ig földműves kisközségek, június hó 7—24-ig a vasúti pályaezők és pályafelügyelők stb. és július hó 5—22-ig a néptanítók számára.

Céljuk ezen tanfolyamoknak, hogy az azokon résztvevők a méhtenyésztés elméleti és gyakorlati ismereteit elsajátítsák, valamint, hogy a méhkaptároknak és méhészeti segédeszközöknek házilag való elkészítését is megtanulják. Minden egyes vidéki tanfolyamhallgató annak tartama alatt és pedig a földműves gazdák és vasúti alkalmazottak napi két korona, a néptanítók napi három korona segélyben fognak részesíttetni.

Minden egyes tanfolyamra 20—20 hallgató vétetik fel, kik kötelesek úgy a délutáni, mint délutáni előadásokon pontosan megjelenni. A pályázni szándékozók felhívatnak, hogy folyamodványukat, melyben a foglalkozásuknak megfelelő tanfolyamra való felvételüket kéri felettes hatóságuk útján az „Erdélyrészi Méhész Egyesület“ Elnökségéhez Kolozsvárra címezve, a földművesek községük ajánlatával ellátva a tanfolyam megkezdése előtt legalább egy fél hónappal nyújtsák be. Az egyesület tagjai a felvételnél előnyben részesülnek.

Kolozsvár, 1911 márc. hó 1-én.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnöksége.

Nőink imádságos könyve „Szívemet hozzád emelem“, az író dr. Boros György értesítése szerint új kiállításban kapható a címlapon jelzett árakban. Konfirmáló és férjhezmenő leányaink szívesen és hálással fogadják. A 2 K 40 f. árúból 5 példány 12 K helyett 10 korona.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:
A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATARS:
TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok-
hoz küldendő Kolozsvárra

Socinus Faustus emléke.

Irta és a Dávid Ferencz Egylet díszgyűlésén 1910-ben felolvasta
Dr. Wendte Károly.

(Folytatás és vége.)

A Socinus sírját egy nagy lapos kő fedi, amelyen terjedelmes felírás volt és a család címere. A címerből egy pár vonás még látszik, de a felírásból csak a halál éve 1604 olvasható. A sírkő két darabba van törve. Van még egy megviselt kockakő, amelyen szintén felírás volt. A betűk annyira elvannak kopva, hogy teljességgel semmi sem vehető ki belőlük. A környék elhagyottsága egészen elszomorító. A sírkert többi sírjai már régen eltűntek. A három hársfának semmi nyoma. A malom, az iskola, a templom, a Socinus korabeli nyomda mind oda van jel nélkül. Csak a malom melletti tó, amely körül Socinus sétálni szokott, emlékeztet egykori lakóhelyére. Maga a falú, kicsiny, szegényes, de a lengyel kunyhók törpe fehér fala, magas zsúpfedele, a gyümölcsösök és szántóföldek között, elég festői képet nyújtanak.

A falú népe tátottszájjal nézte vizsgálódásunkat és kísérletezésünket, hogy lefotografálhassuk a helyet, habár az idő későre járt és az eső esett.

Egy öreg falusi asszony, aki ebben a falúban született, azt mondotta, hogy 50 év alatt csak két vagy három ember látogatta meg a sírt. Egyikök valószínűleg Gordon Sándor lelkész volt Angliából, ki az unitáriusok régi történetének egyik legjobb ismerője. A legutolsó látogatója, a kerület római katolikus püspöke volt, aki az ifjú papokkal és papnövendékekkel járt itt, hogy megmutassa a Socinus elhanyagolt sírjáról, milyen keserű sors vár az eretnekekre.

Vajjon nincs-e némi igazság ebben a vádban. Vajjon az unitárius egyházak és hívek nem viseltettek-e bűnös közönyösség-

gel az emléke iránt annak, aki mostani fölvilágosultságuk és szabadságuk egyik alapvető munkása volt. Vajjon a Socinus lengyel unitárius követői és munkatársai általában az az ország, amely ezelőtt 300 évvel Socinust vendégszeretettel fogadta és biztonságba helyezte, nem érdemelne-e többet?

Úgy tetszik, hogy éppen eljött az ideje, mikor ezt a mulasztást helyre lehetne hozni és Luklavic-ban emlékkápolnát lehetne emelni Socinusnak, olyanformát, amilyen Déva várában a Dávid Ferenc emlékét őrzi. Ebbe kellene befoglalni a Socinus sírját és sírkövét s elkellene látni megfelelő lengyel és latin felírással. Egy nemzetközi bizottságot kellene kinevezni és az angol-magyar és Amerikai unitáriusokhoz felhívást kellene kibocsátani a költségek fedezéséért, ami körülbelül 5000 koronát tenne.

Az osztrák kormánnyal folytatott levelezésből meggyőződünk, hogy a terv megvalósítását szívesen elősegítenék s az emlék őrzését magukra vállalnák. Nem remélhetnők-e, hogy a magyar unitáriusok, akikkel a lengyel unitáriusok olyan benső kapcsolatban állottak, meleg érdeklődést tanúsítanak a történelmi igazságszolgáltatás és a vallásos kegyesség ezen munkája iránt.

A Socinus sírjánál tett látogatás tanulságát meg kell említenem, mert ebben rejlik az unitarizmusnak missziói igaz földadata és áldozatkészsége. Újból felvetem azt a kérdést, mi az oka, hogy az unitarizmus Lengyelországban teljesen megsemmisült, míg a szomszéd Magyarországon él és virágzik, talán jobban, mint bármikor azelőtt.

Azt gondolom, hogy a lengyel unitárius mozgalom megsemmisülésének főoka abban található meg, hogy nem bizott a föld egyszerű népében, a földművesekben, nem igyekezett azokat meghódítani, hanem a nemesek és a művelt emberek lelki szükségét igyekezett kielégíteni.

A köznép iránt közömbös maradt, sőt attól megvetőleg fordult el és benne hagyta a katolikus vallásban, ahelyett, hogy a kereszténységnek észszerűbb és szellemibb formájával megismertette volna. 1660-ban, midőn a vallás ellen az eltörölt kegyetlen végzést kimondották, rá volt bízva az unitáriusokra, hogy vagy elfogadják a katolikus vallást, vagy száműzetésbe menjenek. Az unitárius-nemesek, tehát csaknem az egész unitáriuság, meglepő hűséget tanúsítottak meggyőződésük iránt. Majdnem 300 nemes kivándorolt a családjával és papjaikkal együtt, részint Erdélybe, részint Közép-Németországba, részint nyugati Poroszországba és a száműzetésben mintegy 100 esztendeig őrizték és ápolták szeretett hitüket és istentiszteletüket. A római katolikus köznép az országban maradt, úgy amint ma is látjuk, szegénynek, tudatlannak és babonásnak. A Lengyelországban oly szépen megkezdődött unitarizmus templomaival, iskoláival, nyomdáival, sőt temetőivel együtt kitörül-

tetett. A Socinus elhagyott és letaposott sírja, csaknem egyedüli meglevő emléke.

Mennyire más a magyarországi unitárius egyház története. Kezdet óta a földművelő nép egészséges, ép érzékére támaszkodott s így az ember vallásos természetének közös talajában mély gyökereket vert, ahol nem merült el a műveltség, vagy az előrelátó számítás, vagy az élet komor fölfogásában. Voltak tudósai, nemesei és főnemesei, akik tudományukkal és műveltségükkel, vagyonukkal és állásuk tekintélyével az egyház segítésére siettek. Mégis az a tény, hogy a magyar unitárius egyház, a nép egyháza. A híveknek 90%-a mint mondják, a földművelő néphez tartozik, erőteljes, értelmes, szabadságszerető és mélyen vallásos. Ebben van ereje és dicsősége s ezen alapúl jövőbe vetett reménysége.

A lengyel unitarizmus főképen azért halt ki, mert megfeledezett a Jézusra vonatkozó mondásról „a köznép szívesen hallgatta őt” és a nemességre s a nemzet művelt és vagyonos osztályára fordította figyelmét. Magyarországon az unitarizmus kiállotta 400 esztendő viharait és viszontagságait s ma életerős, egészséges szervezet, amely teljes reménnyel és bátorsággal néz a jövő elébe, mivel követői, mint a mesteréi az alázatos, éperkölcű és őszintén vallásos, egyszerű földművelő nép közül valók.

Milyen nagy lecke ez a történelmi párhuzam összes egyházainknak, de különösen nekünk Amerikai unitáriusoknak, akik avval dicsekedünk, hogy a mi testületünkhöz tartozik az intelligencia s emiatt attól lehet tartani, hogy inkább törekszünk a nemzet műveltsége fejlesztésére, mintsem az Egyesült-Államok köznépének fölkeresésére, fölemelésére, megvigasztalására és megtérítésére, holott ez a nép az ország lakosságának $\frac{1}{10}$ -ed része, melynek nagy szüksége van, vagy legalább is érzi, hogy szüksége volna a vallás hatására és segítségére.

Minden unitárius egyformán vegye szívére a Dávid Ferenc és hű követői példáját. A mi hitünk jellege nem arisztokratikus, hanem demokratikus. Ami evangéliumunk egyszerű: az Isten atyásága, az ember testvérisége és igaz élet. Mi a hibáinkat és gyarlóságainkat legyőzhetjük, ha a történelem tanítását hiven követjük és egy egyetemes egyház lesz a mi imánk és munkánk végső eredménye, amely magasztos lesz, mint az Isten-eszme és kifog elégíteni minden emberi szükségét.

Éppen, amikor elakartunk indulni a Socinus sírjától Mertzyng barátom és én, a fejünk fölötti fellegek megszakadoztak és a nap aranyugárral hintette be, az előlött 300 évvel elhalt és félig elfelejtett eretnek sírkövét. Mintha arra a fényre akart volna figyelmeztetni jelképesen, amely az utóbbi napokban az egykori jelesek, Servét, Dávid Ferenc és Socinus nevét megvilágosítják és fölidéznek lelkünkben azt az eszmét, amelyből megtanulhatjuk a hit-

hűség nagy eszméjét, az Isten iránt való engedelmességet, a gondolat és istentisztelet szabadságát. Megtanulhatjuk példájukból, hogy miként lehetünk hívek Istenhez s miként lehetünk nekik hű tanítványaik.

Angol barátaink.

Londonban összegyűltek márc. 8-án és nagyközönség előtt számolták be kirándulások élményeiről. Dr. Odgers ült az elnöki székekben és szép beszédben üdvözölte vándortársait. Hargrove a Britt és Külföldi Társulat elnöke szólott a berlini nagy nemzetközi gyűlésről, a kirándulásokról és a nagygyűlés hatalmas sikeréről. Ezzel kapcsolatban az elnök ismertette a kölni lelkész Jatho ellen megindított hajszát. A presbyterium ezt a nagy szónokot kérdőre vont a hitnézete felől. Jatho férfias bátorsággal szólt és semmit vissza nem vont. A német kongresszuson résztvevők helyénvalónak tartották a szabadelvű gondolkozás hőse iránti rokonszenvüknek kifejezést adni és elfogadták a következő indítványt:

A Britt és Külföldi Unitárius Társulat igaz rokonszenvvel viseltetik Jatho Károly kölni lelkész és gyülekezete iránt a lelkiismeret szabadsága érdekében kifejtett hősie harcukért és őszinte elismerését nyilvánítja a vallás haladása érdekében husz éven át kifejtett lankadatlan munkásságokért. Jones Tudor lelkész támogatta az indítványt, ismertette a német szabadelvűek nagy küzdelmét az egyház konzistoriumával szemben. Jatho lelkész kivételes tehetséggel megáldott ember. Most azért üldözik, mivel az evangélium szellemében tanít. Az indítványt egyhangúlag elfogadták és megküldötték Jathonak, akire bizonyos jótékony hatással volt, mert igen hálás köszönettel felelt.

Az est második része a magyarországi kirándulás ismertetésére volt szentelve. A nemzeti himmusunkat fönnállva elénekelték. Dr. Smith Herbert tartott beszédet. A szellemes és élces doktor előadását nemcsak hogy szívesen hallgatták, hanem lélekből nevettek epizódjain. A saját felesége kalandjait adta elé. A felesége mosóintézetét is bemutatta. Ugyanis elfogyott a fehérnemű, de az ünnepnapok miatt nem lehetett mosatni. Mit tehetett a jó asszony, egy pár pohár vizet szerzett s egy tálban kezdte végezni konyhai munkáját, ami oly jól sikerült, hogy másoknak is hasonló jót kíván. A komolyabb részben a Dávid Ferenc ünnepekről számolt be. A Dávid Ferenc pályafutását, a magyaroknak a törökök elleni hősie védelmi harcát előadta. Az egyházunk szervezetét is ismertette s helyzetét az országban bemutatta.

Angol unitárius fülnek különösen hangzik az „unitárius püspök” cím, de azt hiszi, hogy ha Magyarországon oly jól bevált, nem

lehet egészen kifogásolható. Az előadó országunk politikai helyzetével is foglalkozott, s az országról, népünkről Budapest, Kolozsvár, Déva városokról részletesen szólt.

A magyarok vendégszeretete fölülmúl mindent, ami elképzelhető kifejezhető és várható. Mindenütt majdnem királyilag fogadták. Örvend, hogy a dévai templomra adhattak 40 font sterling összeget. Az előadást a legnagyobb figyelemmel és élénkséggel hallgatták. Ezután a kirándulók fölvételeiből készült vetített képekkel mutatták be a látottakat. Mindenki a legnagyobb meglepődéssel távozott a kedves estélyről.

Élnek, föltámadnak.

Élnek, föltámadnak
A sír lakószai,
Rik az igazságnak
Örök harcosai! ...
Velünk, bennünk élnek.

Mint a mély tengerben
Tajtékozó hullámok,
Zokognak lelkünkben
Összetört, szép álmok,
Rég elsírt ábrándok.

Zokogás, halk beszéd
Sóhajjal vegyülnek.
Ricsorduló könnyek,
Fájdalmas emlékek
Benső, szent imában
Halkan egyesülnek.

Régen lement a nap,
Hol békén alszanak:
Húvös szellő ringat
Bús, fényes lángokat,
Néma temetőikben.

A lélek honában
Örökös az élet,
Sírok halmai közt
Bízva égre nézek,
Haláltól nem félek.

Szász Dénes.

A Dávid Ferenc Egylet köréből.

Elnöki beszéd.

A segesvári Dávid Ferenc Egyletben elmondotta Ehrenwert Ignácné.

Nagyérdemű közönség!

Mivel tisztelendő Gvidó Béla egyházköri esperesünk hivatalos elfoglaltsága miatt nem jöhetett el mai felolvasó gyűlésünkre, nekem, mint a segesvári Dávid Ferenc Egylet elnökének jutott az a megmegtisztelő feladat, önöket ez első összejövetelünk alkalmából üdvözölhetni.

Ezen üdvözlő szavakban legelső sorban is Istennek segítségét kérem a munkára, melyet ez egyesületben az ő szent nevében kezdünk meg és igyekszünk folytatni.

Egyesületünk első püspökünk nagy nevét viseli és mint az általa kibontott lobogó alatt harcolók, egyesületünk is a vallásos, az erkölcsös, a becsületes, tiszta élet terjesztését tűzte ki célul. Nekünk is, mint azoknak, ezen cél eléréséhez hazaszeretettel párosult hit vezérlő érzésünk. Mi is, mint azok, a testvéri szeretet, a vallási türelmesség, a társadalmi béke, az egymást megértés hirdetésével, egymásnak szeretetteljes támogatásával, a bennünk élő hitet kívánjuk erősíteni.

E munkásságunkban — mely féltékenységet, irigységet, rang-, kor- és nem szerinti különbséget nem ismer, de mindeneget az örökké tartó szeretetben egyesíteni hivatott és képes, — segítségül hívjuk nem csak egyletünk tagjait, hanem felekezeti különbség nélkül, minden felebarátunkat.

Kevesen vagyunk, szegények vagyunk! S emiatt nem tudjuk megvalósítani azon célt, melyet magunk elé tűztünk — mondják némelyek. De kérdem: hát nem tud egy ember is hinni Istenben? nem tud a legszegényebb is, a legkoldusabb is szeretni vallást és hazát, tisztelni egyházi és polgári törvényt? A kis, de lelkes sereg kitartással, buzgósággal csodákat művelhet. Aztán mi nem is akarunk kincseket gyűjteni, harcoló tábort szervezni; mi a béke jegyében, a szeretet irányítása mellett élni, hasonlóra buzdítani akarunk — Isten nevében! Ennek megvalósítására elég számosak és gazdagok vagyunk, a hazát szeretni és hitünkhöz ragaszkodni így is tudunk. Ezért kérem önöket, legyenek lelkesültek, valóban lelkesültek, ne csak színleg, lélek szerint becsületesek, szeressék a hazát és ragaszkodjanak hitünkhöz!

Dávid Ferenc Egyletünk a segesvári unitáriusok alig megindult hitéletének egy zsenge hajtása, gyenge palántája, melyet, — hogy erős törzsszé válják — gondozni, övni, szeretettel ápolni kell. Ezen szeretet mindnyájunk lelkében él és erős meggyőződésem.

szerint, nyilvánulni is fog, ha erre az alkalom megadatik. Egyletünk vezetősége ezt az alkalmat megadni, lelkiismereti kötelességének tartja s általam csak arra kéri egyesületünk tagjait és az iránta érdeklődőket, hogy ezen kötelességteljesítésben őt jóindulatú érdeklődéssel, bizalommal, sőt szeretettel támogassák.

Üdvözlő szavaimat annak hangsúlyozásával fejezem be, hogy ne kicsinyelje senki saját munkáját, melyet e téren végezhet, mert a szegények fillére épp oly értékes, mint a gazdagok talléra, mert értékes gondolatja, vallásos eszméje a legszegényebbnek is lehet és ily gondolat, ily eszme a közös cél elérésében épp oly hasznos sőt értékesebb lehet, mint a gazdagnak dús adománya. Azért szeretném, ha mindnyájan egy nagy család tagjaiként tekintenők magunkat, melyben a családtagokat szeretet, bizalom és őszinteség fűzi össze és melyből az álszemérem, kishitűség száműzve vannak. Ezért válvettett erővel, emberszeretettel, Isten iránti bizalommal munkára fel! Előre!

*

Elnöki bezáró beszéd.

A segesvári Dávid Ferenc Egyletben elmondotta Nagy Béláné alelnök.

Nagyérdemű közönség!

Engedjék meg, hogy, mint a segesvári Dávid Ferenc Egylet egyik alelnöke, mielőtt jelen felolvasó gyűlésünkről elszélednék — köszönetet mondjak azoknak, akik szivesek voltak mai közreműködésükkel — remélem mindnyájunkra kedvessé, kellemessé tenni azt a kevés időt, amelyet itten együttesen tölthetünk. A buzgóság vezérelje önöket ezek utánra is, hogy más alkalommal is tehessenek szolgálatot a közügynek. Munkájuk hasson buzdítólag másokra is. De köszönetet mondok a nagyérdemű közönségnek is szives támogatásáért, melyben megjelenése által részesítette egyletünket szárnypróbálgatása alkalmával. Kérem hitfeleinket s más vallású testvéreinket, sziveskedjenek ezután is velünk érezni a jónak, a szépnek megvalósítása érdekében kifejtendő munkánkban. Mi a békességnek, a vallási türelemnek édes otthonát igyekszünk a szeretetnek, a vallásos hitnek tégláiból felépíteni megkezdett felolvasó-estélyeink által.

Nagyon jól tudom, hogy a megélhetésért folytatott munka mindenkinek idejét erejét igénybe veszi, nagyon jól tudom a család minden egyes tagjának szigorú felelősségét a család boldogságára vezető munkában és ezekben mindnyájan le vagyunk kötelezve, de azt is tudom, hogy e feladatunk teljesítésében legerősebb támaszunk, legnagyobb segítőnk vallásos hitünk. Ebben pedig éppen az ilyen alkalommal és a templomozások szorgalmas látogatása alkalmával gyakorolhatjuk magunkat legjobban. Ne sajnálja

senki idjét, melyet az ilyen közművelődési, vallásos egybejövetelekre s a templomozásokra szentel, mert meghozza ez gyümölcsét bőséges áldással.

Jövőre igyekezni fogunk a műsort úgy állítani össze, hogy abban a humor, a jókedv is kielégítést találjon s műsoraink után a jókedv fokozására egy pár órai táncra is alkalmat fogunk adni.

Szándékozunk már a jövő alkalommal tombolával is élvezetesebbé tenni estélyünket, minek megvalósíthatása érdekében felkérem a Dávid Ferenc Egylet nő tagjait, szíveskedjenek kézimunkák adományozásával ezen célunk megvalósítását elősegíteni.

Még egy dologra felhívom a figyelmet. Egyletünk kiadványában, az Unitárius Közlönyben is olvashatták a tagok a Nők szövetségének megalakulását s azt a célt, melyet különösen a hasznos olvasmányok terjesztésével tűzött maga elé. Igen ám, de ebben az ügyben is az egyik legnagyobb mozgató erő a pénz. Kérem tehát a közönséget, szíveskedjenek a kitett perselyekbe a Nők szövetsége szent céljaira akakozni, — hogy ha csak filléreinkkel is, de szolgáljuk mi is e valóban nemes vállalkozást.

Jó Istenünk áldását kérve mindnyájok kedves életére, jelen felolvasó-estélyünket bezárom.

A nagyajtai egyházközség 1910. évi Aranykönyvéből.

1. Már néhai *id. Péterfi Sándor* és neje *Göncz Zsuzsánna* még 1909. év végén 200 korona alapítványt tettek az egyházközség számára korán elhunyt *Lőrinc fiok* emlékére, mely összeget az 1910 év folyamán befizették. Az időközben elhunyt *id. Péterfi Sándornak* emlékét, ki nemcsak mint ember és gazda, hanem mint az egyházközségnek mindig előljáró, vezető és áldozatkész tagja is általános tiszteletben részesült, valamint bánatos özvegyének nevét, hálás kegyelettel őrzi az egyházközség minden tagja.

2. *Gergely Sándor* brassói lakós nagyajtai születésű, buzgó atyánkfia 10 koronát adományozott az Orgona-alap javára.

3. Özv. *Koródi Jánosné* ugyancsak az Orgona-alap gyarapításához 30 korona kegyes adománnyal járult.

4. 1910. dec. 26-án az Orgona-alap javára rendezett táncmulatság tiszta jövedelme 194 K 18 f.

5. Mint évek hosszú során át, úgy az elmúlt évben is az úrvacsoraosztáshoz szükséges kenyeret *Kovács Gábor* és a bort *Dr. Ferenczy Géza* ügyvéd urak ajándékozták mind a négy alkalommal.

A nemes szívből fakadó kegyes adományokért legyen hálás köszönet e helyen is.

Kovács Lajos

lelkész.

NŐK VILÁGA.

A Nők Szövetsége megalakult Kolozsvárt is márc. 26-án. Elnöki tisztet teljesített Ferencz Józsefné ömélt. a szövetség elnöke. Kedves szavakkal üdvözölte a szép számmal összegyűlt nőket. Titkári tisztet teljesített Fangh Erzsébet titkár, jegyzett Sámi Erzi a szöv. jegyzője. Elnöknő bejelentette, hogy a pénztárnoR Ferencz Tita a városról eltávozván, helyébe választatott Gyöngyösy Ibolyka (Magyarutca 1. sz.). Elnöknő kívánságára Dr. Boros György a D. F. E. főtitkára ismertette a szervezetet váltásos, nemzeti és jótékonyági célját. Kiemelte, hogy immár több helyen szervezkedtek, s hogy erre Kolozsvárt is elkerülhetlen szükség van. A szervezet megalakulását Ferencz József püspök is melegen pártolta és a jelenlevőket buzdította. A kolozsvári szövetségnek immár van negyven tagja, de remélni lehet, hogy ez a szám rövid idő alatt megkétszereződik. A női énekkart újra szervezi s ezen a helyen is föl hívja azokat, akik részt akarnak venni, szíveskedjenek jelentkezni az elnöknél vagy a titkároknál: Fangh Erzsébetnél és Végh Mihálynénál.

Választ várunk. Több száz kedves hitrokon nőtársunkhoz küldöttünk levelet, de nem kaptunk választ. Legközelebbi választmányi gyűlésönk utasított, hogy újabb levélben sürgessük meg a választ. Ezuttal még csak lapunk útján üzenjük, hogy *választ várunk mindenkitől*. Egy pár bizalmas szó jól fog esni, a panaszt is szívesen meghallgatjuk, s ha tőlünk függ segíteni fogunk. A választ Ferencz Józsefné elnökhez, vagy Fangh Erzsébet és Végh Mihályné titkárokhoz kell küldeni.

Abrudbányán Topánfalvával együtt megalakult a Nők Szövetsége a Mózes Mihályné lelkészné és Z. Knöpfler Károlyné lelkes buzgolkodásával, 34 taggal. A tagdíjat beküldötték, s amellet a szegény leányokkal jótékonyt is gyakoroltak. Köszöntjük kedves tagtársainkat és kérjük buzgó munkálkodásukat a nemes cél érdekében.

Sepsiszentgyörgyön is megalakult a Nők Szövetsége, József Lajosné esperesné vezetése alatt. Jövőkör részletesen ismertetjük,

A kiköltözöttek s főleg idegen országban lakók névsorát és lakását kérjük tagtársainktól s főleg a lelkésznéktől.

TŰZHELY MELLETT.

Volt lájbi, nincs lájbi.

Mióta a Marci lájbija ellopódott, azóta sok víz lefolyt Gagy felé. Annak ott az útja. A lájbi is szinte megfejtődött. Éber uram ébersége azonban mindig a régi, mert most is, amint a kamrában keresgél, meglát egy tál tyúkhúst — úgy könnyűszerűleg — a szuszék tetején. Hm! ezt a macska megcsufolhatja, jó lesz eltenni az orra elől — gondolja. Azzal a szuszék fedelét föl, a húst be s. aztán se szó, se hang, kisurran, dolga után lát. Csak akkor került elé, mikor Zöldi-bá delet harangozott. Néz ide, néz tova, — az ebédnek se híre, se hamva. Az asszony neki tüzülve sűrög-forog s minden fordúlatra jót rug a macskára. Hm! ennek fele se tréfa — gondolja Éber uram. Meg is kérdezi:

— Azt a macskát miért rugdosod?

— Hogyne rugdosnám, mikor a drága tyúkhúst mind egy falásig megette.

— Hogy ette volna?

— Hogyne ette volna, mikor nincs?

— Nézd, a hasa is félre áll, úgy lakott.

— Attól tudom nem.

— Majd nem erőltet a tréfa, ha ebédre hús helyett cudar levet kapsz.

— A' lehet, de a hús megvan. S ha nem hiszed, mindjárt ki tulajdonosítom. Ide kilenc fuszujkaszemet s nézzed! Kirakom. Egy, kettő, három, — egy, kettő, három, — egy, kettő, három, — összesen kilenc. S láss csodát! — egyszer, kétszer, háromszor, négyszer, ötször, hatszor s ha keresztbe veszem, nyolcszor is három s mégis csak kilenc. S ez pedig azt mondja: a hús a kamarában, a szuszékban van . . .

Éberné asszonyom hamar átlátott a szitán, ki is hozta a húst nagy nevetés között. Még az ott ácsorgó Marci is nagyot kacagott rajta. Nem is átalotta megjegyezni: „*Ezt könnyű volt megvetni, de vetné meg az én lájbimat*“. A Marci lájbijának históriája ott kezdődik, hol az ő második, keserves nótája végződik.

Álmosi Marci a vasárnapesti táncon addig hajtogatta:

„Bár csak ez az éjszaka
Három hétig tartana“ —

míg a hétfő reggeli hajnalcsillag világánál andalgott haza firtos-aljai Éber Sándor uram gazdájához. Amint lábát a csürbe, fejét a szénára tette, aludt, mint a bunda. De egy órát sem szundikálhata,

már hallszik Éber gazd' uram szava: „Marcsi! kelj föl, vedgyed a kapát, lódulj Zsákod-kútjához pityókát kapálni! Mi tőrés-tagadás, jobb volna aludni, de a parancs parancs, a cseléd cseléd, — menni kellett. De azért a kapun kívül a reggeli nóta nem maradhat el:

„Én az éjjel nem aludtam egy órát,
Hallgatóztam gyöngé rózsám panaszát.“

No hiszen — ez sem kapálja meg ma a pityókát, inkább kialussza a földből, — vélekedik Éber uram. Jó lesz utána nézni, különben ellopja ezt a drága napot.

Úgy fél dél táján el is indult Éber uram, megnézendő, vajjon Marci kapálja-e, vagy alussza a pityókát? Az egyedül ég felé álló kapanyél messziről mutatta, hogy a nyelénvaló hiányzik. Vajjon hol lehet? Az is hamar megtudódott, mert Éber uram a hangos horkolásból rögvést megszöntötte, hogy Marci a határt jelző bokor árnyékában pótolja azt az éjszakát, melyből két hét s hat nap sem elég arra, hogy igazába ki is mulassa magát s aludjék is. Hanyat fekve, kezeit mellén összefonva, kalapja karimáját szemekre húzva aludt, nyitott szája végéhez egy odaragadt szivarvéggel. Az árnyék pótlására a bokorra terítette vasárnapi fekete lájbiját a csipkés kicsi ruhának s a képesfedelű dohányos tárcával együtt. Így kapált Éber uram Álmosi szolgálja hétfőn délelőtt . . .

Jó darabig évődött Éber; vajjon fölkelte-e, vajjon ne-e? Ő biz' egyet se, gondolja, hadd húzza tovább. De annak bizonyosságára, hogy ott járt s Marcit aluva kapta, s hogy ezt Marci le se tagadhassa, a vasárnapi fekete lájbit cakkom-pakkostól a bokorról leemelintette, a hóna alá csombolyította s szemhunyorítások között a fejével integetve, tovább állott. Otthon pedig a lájbit láb alól bétette a belső ház fogasának legutolsó fogára, a többi ruha alá.

Estefelé Marci szomorú ábrázattal vánszorgott gazdája udvarára — lájbi nélkül . . .

— No Marci! — kezdi Éber — mennyit kapáltál?

— Kicsit — folytatja Marci. — A föld erős, köves is, a pityókakapálás sem gyermekjáték. Azt így másodszor meg kell húzogatni, — hát jól meghúztam . . .

— Te Marci! úgy nézem, szomorú vagy, — mi bajod? Tán szűk volt az elemőzsia?

— Elég volt, maradt is, — egyéb a baj . . .

— Hát mi no? Ki vele!

— Elég baj van . . . volt lájbi, nincs lájbi . . .

— Hogy-hogy?

— Abbiza úgy, hogy délkor egy kicsit falatoztam, egyet szivaraztam, a lájbit tárcával együtt a bokorra akasztottam s a lájbit . . . hej csak el ne szalasztám vala a gazembert! . . .

— Miféle gazembert?

— Azt, aki a lábimat ellopta.

— Ki s hogy lopta el?

— Azt biza egy agyagasi ember... Bizonyosan ott settenkedett valahol. S amint étel után ledőltem, elszöndörödtem; a szemem alig koppant be, oda oroszkodott, a lábbit lekapta a bokorról s aló, vesd el magad, neki a kicsi cihernek. Szerencsére észrevettem; én is utána... , de mikor a ciherhez értünk, úgy oda lett, mint a kámfor. Eleget kerestem, hiába... Csak került volna a kezem közi, megegyebugyáltam volna úgy, hogy tudom, nem kellett volna fekete lábji, se hetes dohány szivar...

Mióta Marcival megesett ez a furcsa komédia, azóta sokat feküdt hátán a firtosi fehér ló, mégsem tudott talpra állani. Marci is már rongyosnak képzelte fekete lábbit az agyagasi ember hátán s talán el is felejté, ha most a fuszujkaszem a tyúkhúst meg nem veti. De most, mikor látja, hogy gazdája az asszonyt szépen kifigurázta, ő is odaszól: „Ezt könnyű volt megvetni, *de vetné meg az én lábimat!*”

— Éber uram most is éber s szaván fogja.

— Én meg azt is, de mit fizetsz?

— Nem hiszek a fuszujkában, sem a kártyában — vág vissza Marci — de ha megveti, fele bérem legyen utána, nem bánom...

— No hát jösz' ide! Neked is kirakom. Egy, kettő, három, a fuszujkaszem azt mondja: lábbid a belső házban, a fogason van.

— Már mondhat akármit nem hiszek neki. Mintha most is látnám az akasztófára valót, hogy aprított a ciher felé... hej, ha elérem, megemlegeti a hetes dohányt...

— Ne fenekedj Marci! A fuszujkaszem mutatja, én mondom, hogy ott van. S ha mondom, akkor lődülj, nézd meg!

Marci unottan cammagott a bizonyosnak hitt bizonytalanba s felületesen nézett végig a fogason, gondolva, hogy gazd' uram üzi a bolondját, Pár perc múlva jelentette:

— Nincs biz' az ott, tán ide hozta volna, huncutabb a mája, akasszák föl nevenapján...

— Nem nézted jól meg Marci. Ez a fuszujka most is arra áll, hogy lábbid a fogas legutolsó fogán, a többi ruhák alatt van, nézd meg csak jól.

Marci megint bement s — csodák csodája! — Egyszer jó megnyult képpel, leeresztett fejfel és... és a fekete lábbit. Még a dohánytárca s a kicsi ruha is azon mód benne van.

No Marci! ott volt-e?

— Ott... felölte — kilincskeresés közben — alig hallható, siránkozó hangon...

Marci a lájbi vándorlása felől sohasem kérdezősködött. A fuszujkaszemben sem hitt, de az is szent igaz, hogy azután a hétfői munka is horkolás nélkül ment, mint a karikacsapás.

Pálos Ákos.

IRODALOM.

Dávid Ferenc cím alatt Demeter Dénes, Péter Sándor és Ürmösi József lelkészeink egy kis füzetet bocsátottak ki népünk számára. Amint értesítenek, pótolni akarják a régóta sürgetett népies olvasmányokat. A három szerkesztő közül egy-egy darabot: Vers D. D. Elbeszélés P. S. és vallásos elmélkedés Ü. J. németből. A füzet az elbeszélés számára készült. Annak nagyon örvendünk, hogy lelkészeink népünk lelkiszükségletét igyekeznek kielégíteni. Arról is bizonyosak vagyunk — mert már értesültünk — hogy még az ilyen olvasmányok is csak akkor jutnak a nép szeméhez és szívéhez, ha a vezetők segítségükre lesznek az olvasásban és megértésben. Kivánjunk, hogy a lelkek szomjúságát ébresszék föl és enyhítsék is meg. -- Ára nincsen jelezve.

Tiszteletből cím alatt Budapesten folyó évi március elején a Viola és Geist könyvnyomdájából (Arany János-utca 3. sz.) egy 40 oldalra terjedő névtelen kis füzet került ki. Címlapján ez áll: „Tiszteletből“! alább a közepe táján: „Ébredjünk józan eszünkre“!

E kis füzetben a névtelen szerző végig gázol a vallás, állam, nemzetiség, kormányzat, közigazgatás, — a politikai irányzatok és társadalom minden rétegén, érthetetlen, zagyva, összefüggéstelen mondatokban. Tájékozásul egy pár sorát idézzük:

(Az előszóban): „Hogy nekem primitivségemért, durvány-szerű elveimért mennyi megrovás jut jutalmul, — azt nem tudom — de azt tudom, hogy *zavart érzetem csillapítása lesz.*“

(A 3-ik oldalon): „Isteneink, vallásaink jutottak eszembe, minek végzetessége rajtam *konstatált állapotomban szervezetileg már nem sokat ronthat.*“

(A 24-ik oldalon): „*Lelkületünk, erkölcsünk megmételtyezve, eszünkben megkérgesedve állunk, nem tudva, hogy mit tegyünk.*“

Mínthogy olvasóink közül sokan megkapták, ajánljuk ne fárasszák vele magukat, mert csak részvétet érdemel, aki így gondolkodik, így ír és ilyenre vesztegeti a pénzét. *Kritikus.*

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI MOZGALMAK.

A segesvári Dávid Ferenc Egylet tea-estélye. A Dávid Ferenc Egylet segesvári köre március 8-án tartotta első szárnypróbálgatását. És a próba sikerült, a szárnyai megerősödtek annyira, hogy bizvást neki indulhat megkezdett útjára, mert siker kecsgetteti kitűzött útjában.

Az estély bevezetéséül *Katona Sándor*, nyug. székelykeresztúri énekvezér vezetése alatt egy sereg szép serdülő leánykából alakított énekkar elénekelt az »Adjatok hálát« című templomi éneket, melyet a közönség mély áhittal hallgatott végig.

Ennek befejezte után *Ehrenwerth Ignácné* szül. Földesy Mária úrnő lépett az emelvényre és tartotta megnyitó szép és értékes felolvasását. A hallgatóság lelkesen megünnepelte a hitbuzgó úrnőt. *Göncz Irén* áll. polg. iskolai növendék szavalta el Kiss József »Kincses Lázár leánya« című gyönyörű költeményét. A hallgatóság őt is megérdemelt éjlenzében részesítette kedves előadásáért.

Nagy Béla helybeli unitárius lelkész tartotta meg Dávid Ferenc az unitáriusok első püspöke életét és működését ismertető, sok tudásra valló, nagy gonddal szépen kidolgozott felolvasását, melynek folytatásait a jövő estélyeken szándékozik felolvasni. *Nagy Béla* felolvasását elejétől végig osztatlan érdeklődéssel kísérte a hallgatóság.

Katona Sándor m. kir. posta- és távirtda főtiszt szavalta el *Murányi Farkas Sándor* »Dávid Ferenc emléke« című lendületes költeményét, a tőle már megszokott szavaló képességgel. *Nagy Béláné*, unitárius lelkésznő tartott rövid, szép szavakba foglalt bejárat, melyet fennebb közlünk.

A Dávid Ferenc Egylet tea-estélye.

Fényesen sikerült szombaton, március 4-én este Kolozsvárt a D. F. E. tea-estélye. Nagy és előkelő közönség volt jelen, mely zsufolásig megtöltötte a nagy tornatermet. A vendégeket *Kozma Ferencné*, *Ferenczi Gyuláné* és *Ürmössy Jenőné* fogadták lekötelező szivességgel. A hangverseny 7 óra után vette kezdetét. *Pálffy Márton* tanár olvasott fel egy szép, hangulatos finn költeményt. Utána *dr. Molnárné, Gyulay Ilonka* ült a zongorához és eljátszotta *Geiger Albert* magyar népdal átíratait. Bravuros, gyönyörű, művészi játékával óriási hatást tett a közönségre, amely nem győzte eléggé kifejezni őszinte tetszését és elismerését. Egyik tisztelője és a család régi jó barátja egy szép babérkoszorút nyújtott fel a jeles művésznőnek. Igen kedves és bájos volt ezután *Nyirő Erzsike* előadása, akj egy jóízű monologot adott elő annyi természetességgel és közvetlenséggel, hogy sok naiv színész nő megirigyelhetné játékát és előadását. Száva *István* hegedűn játszott *Boros Irén* zongora kísérete mellett, mindenkint meglepett szabatos, tiszta és értelmes játékok. Utolsó pontja volt a hangversenynek *Sándor Mariska* éneke, amelyet *Farkas Ödön* kísért zongorán. A kisasszony ezuttal is nagyon szépen énekelt és megkellett újrázza gyönyörűen előadott dalát. Hangverseny után tánc következett. Az estélyen jelen voltak: *Ajtay Ödönné*, *Asztalos Sándorné*, *Ács Gusztávné*, *Albert Dénesné*, *dr. Balázs Ferencné*, *dr. Boros Györgyné*, *Boros Irén* és *Rózsika*, *Balázs Karesi*, *Csermák Gyuláné*, *Csermák Ilonka*, *Csifó Salamonné*, *Derny Mihályné*, *Dernyey nővérek*, *Doka*

Piroska, Ferenczy Józsefné, Ferenczy Gyuláné, Ferencz Tita, Fangh Erzsébet, Gálly Lőrincné, Gidófalvy Istvánné, Gyulay Árpádné, Horth Margit, dr. Hintz Györgyné, Kráner Józsefné, Kráner Hedvig, Kopp Józsefné és leánya, Kozma Ferencné, Kozma Juliska, Katona Lajosné, Kenessy Margit, dr. Kenyeres Balázné, Kőváry Dalma, Lőrinczy Dezsőné és leánya, Lakatos Ferencné, Lakatos Erzsike, dr. Lechner Károlyné, Magyary Mihályné, Morvay Istvánné, Morvay Ilona és Lenke, Medgyessy Juliska, dr. Molnár Károlyné, Nyirő Gézané, Nyirő Erzsike és Zelma, Nagy Gyuláné, Nyiredy Gézané, Orbók Ferencné, br. Orbán Ella, Pálffy Boriska, Pálffy Juliska, Pálffy Mártonné, Pap Elemérné, Radó Ferencné, Radó Irmuska, dr. Sárkány Lajosné, Sárkány Iluska és Mariska, Sámi Lászlóné, Sámi Erzsike és Janka, Somogyi Istvánné, Somkerekgy Gusztávné, Somkerekgy Ilma, Sándorné, Sándor Mariska, Tüzes Sándorné, Ürmössy Jenőné Veress Józsefné, Veress Alice, Vass Peterné, Vass Margit, Végh Mihályné, Zsakó Istvánné, Zsakó Lenke, Zádor Gézané. Felülfizettek: Albert Dénes 16 K, N. N. 1 K, Ürmössy Jenőné 50 K, Ferencz József 6 K, Pozsonyi Antal 3 K, Gyulay Árpád 8 K, dr. Lőrinczy Ákos 3 K, dr. Tóth György 2 K, Gál Jenő 3 K, dr. Ferencz József 8 K. Összesen 100 K.

Új alapítónk. Özv. Farkas Józsefné »emlékalapítványa« 40 kor. Nagys. Szentkirályi Ferenc ny. ezredes úr 40 kor. Kolozsvári Korona bank 30 K. (első részlet). Köszönettel fogadtuk s reméljük folytathatjuk a névsort tovább.

Március 15-ét az unitárius collegium szépen megünnepelte most is. A *theologusok önképzőkörében* Zoltán Sándor elnöki megnyitót tartott, Lő-

princi Domokos felolvasást, szavalt Sebe Ferenc. A *Gymn. ifjúság* ünnepét a hymmus nyitotta meg, Székely Kelemen IV. éves theologus szép imát mondott, Oláh Ernő szónoklatot tartott, Sándor Dezső szavalta a Talpra magyart, Rákóczy István tárogatón játszott, Katona József szavalt és az Apollókör indulóval zárta be a szép ünnepet, melyen az egész tanári kar és szülők is résztvettek.

Az Unitárius Közlöny a falukban újabb hódításokat tesz. Egyik tudóstónk így magyarázza meg a »Tűzhely mellett« című rovat célját rövid idő alatt elérte, mert községünkben eddig négyen-ötön ha olvasták a Közlönyt, most azonban nagyon sokan háználra adva olvassák. A darázsokat és a Mózsi eregelését az ifjúságnak felolvastam, s mondhatom soha kellemesebb estét nem szereztem nekik. Az eregelés már is szállóigévé váltott, s alkalomadtán alkalmazták. Amellett, hogy e történetek vidám perceket szereznek, sokat tanítanak. á. y.

Varga Dénes volt felsőrákosi lelkész márc. 1-én elhunyt Kolozsvárt. Előbb siménfalván működött. Tehetséges és szépreményű ifjú volt, munkás és szorgalmas lekipásztor. Már több éve, hogy az idegesség tünetei mutatkozni kezdettek némely tetteiben. Később oly rosszul lett, hogy a Kolozsvári ideggyógyintézetbe vétette föl magát. Fölgyógyulására kevés reményt nyújtottak orvosai, s mégis halála váratlanul következett be. Nagy család s ebben kis fia gyászolja. Legyen csendes pihenése!

Dr. Erőss Lajos debreceni ref. püspök elhunyt márc. 25-én. Rövid idei püspökségét aránylag ifjú és erőteljes korban kellett félbeszakítania.

Lófi Gyula visó-örösi hotgyári könyvelő, néhai esperesünk Lófi Áron legidősebbik fia, rövid ideig tartó súlyos betegségben elhunyt, családja mély fájdalomra, 50 éves korában.

Biró Lajos várfalvi lelkész elhunyt március 26-án. Nem jött váratlanul, de nagyon súlyos csapás a nagy családra e még ifjú, jeles lelkész halála.

A Dávid Ferenc Egylet március 26-án megtartotta három vallásos előadás elsőjét Kolozsvárt. A díszterem telve volt férfi és nő hallgatósággal, kik között örömmel láttuk a torockói leányok csoportját. Egyházi énekkel kezdődött Iszlai Márton vezetése alatt. Ferencz József püspök úr rövid elnöki beszéde után Gálfi Lőrinc theologiai tanár értekezett e kérdésről: ki volt Jézus. Alapos és gondos tanulmányban s könnyen érthető módon mutatta ki, hogy Jézus emberfiának tartotta és mondotta magát. A tanítói pályáján előfordult jelenetekből, kortársai nyilatkozatából az látszik, hogy Jézus nem tartotta magát Messiásnak, de a messiási várakozást ismerte s annak nem volt ellene. Az elnök úr köszönettel méltányolta a szép felolvasást s átadta az elnöki széket a Női Szövetség elnökének, Ferencz Józsefné öméltóságának (lásd Nők Világában).

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Boros Györgyöt kinevezte a kolozsvári áll. tanítóképzőintézet igazgató tanácsa tagjává 17575 sz. intézkedésével.

Mária-kongregációk. A magyar katolikus egyház Máriát mindig nagy tiszteletben tartotta. A Mária-képek száma nálunk nem kevesebb a Jézus képekenél. Máriát éppen úgy hívják segítségül mintha Istennek tartanák,

»Isten-anyjá«-nak nevezik, de az anyaság révén isteni hatalommal ruházzák fel. Legújabbban Mária-kongregációkat szerveztek a nők s a leányok között, a mi ellen nem lehet kifogás, mert az egyház belügye, de a mi közállapotaink elfajulását látjuk abban, hogy fiukkal is Mária-kongregációkat szerveznek, s nem is a maguk iskoláiban, hanem az állami iskolákban is. Erre legfrissebb példa a tordai állami gimnásiumban szervezett kongregáció. Ez ellen óvást emelünk, az állami gimnásium nem felekezeti érdekek szolgálatára létesült. Mi lesz, ha az összes felekezetek fölállítják a magok ifjúsági szervezetét a tordai állami gimnásiumban és az ifjúságot hat-nyolc felé széttagolják?

Az Unitárius Nők Szövetsége készséggel nyújt segítséget árva és elhagyott gyermekeknek, ha a Nőszövetség tagjai vagy bárki más, kellő tájékozást nyújt a segélyre szorult gyermek állapotáról.

Vallásos esték. Nagyajtán 1910. november közepétől f. évi március hó 8-ig befejezőleg minden héten egy alkalommal vallásos esték tartottak Kovács Lajos unitárius és Sándor András ref. lelkészek, valamint mindkét felekezetű énekvezér-tanítók vezetése mellett. A község lakossága felekezet különbség nélkül igen nagy érdeklődéssel viseltett minden egyes alkalommal e vallásos esték iránt. Felolvasást tartottak: Dr. Ferenczy Géza ügyvéd, az 5-ik parancsolat alapján, Dr. Debreczy Béla ügyvéd, a vallás fejlődése címen, ifj. Körtvélyfáy József, a vallás és családi nevelés címen; Dr. Benedek Zoltán orvos, Király Zoltán ügyvédj., Bedő Sándor ref. theol. pedig tanulságos történeteket olvastak fel. Sándor András ref. lelkész az ó-szövetségből merített, Kovács Lajos pedig a Jézus példázatait

Telefon sz. 549. ☎ Alapítva 1860.

Gámán J. Örököse

könyvnyomdája

Koiozsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. figyelmét felhívni a mai kor kivánalmaínak megfelelőleg berendezett és villanyjártatú gépekkel ellátott

könyvnyomdámra

Költséget nem kimélve, könyvnyomdámát a legmodernebb betűfajtákkal és díszítményekkel gazdagítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhettek. Ezenkívül a legnagyobb áldozatokkal

== **hangjegyekkel** ==

rendeztem be. A közönség pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

Gámán J. Örököse.